EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 29.5.2024
COM(2024) 212 final

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET

om evalueringen af EU-civilbeskyttelsesmekanismen — Styrkelse af EU's katastrofeberedskab

Indholdsfortegnelse

1. Indledning — EU-civilbeskyttelsesmekanismen styrker EU's beredskab 2
2. Levering af resultater på trods af udfordringer. Nye trusler i horisonten 2
3. Resultater af evalueringen — EU-civilbeskyttelsesmekanismen fungerer i et skiftende risikobillede 6
4. Fokus på fremtiden — Man skal lære af fortiden for at styrke EU's evne til at imødegå kriser 8
5. Konklusion 10

1. Indledning — EU-civilbeskyttelsesmekanismen styrker EU's beredskab

I kølvandet på en katastrofe er civilbeskyttelse[1] livlinen for de berørte befolkninger. Når en krise overstiger et enkelt lands kapacitet, fungerer EU-civilbeskyttelsesmekanismen[2] som den operationelle rygrad, der letter Europas kollektive indsats, både inden for og uden for dets grænser.

Mens EU-civilbeskyttelsesmekanismen blev aktiveret mere end 500 gange i den evaluerede periode 2017-2022, blev EU-civilbeskyttelsesmekanismen iværksat over 320[3] gange alene i perioden mellem 2020 og 2022, hvilket er en femdobbelt stigning i forhold til gennemsnittet for det foregående årti. Denne stigende tendens understreger EU-civilbeskyttelsesmekanismens voksende betydning med hensyn til at styrke Unionens kriseberedskab på alle niveauer.

I 2021 anerkendte Den Europæiske Ombudsmands pris for god forvaltning de ekstraordinære bidrag fra Generaldirektoratet for Civilbeskyttelse og Humanitære Bistandsforanstaltninger på Europæisk Plan (ECHO) og EU-Udenrigstjenesten, hvis ekstraordinære indsats lettede hjemtransporten af over en halv million EU-borgere, der var strandet på verdensplan under covid-19-pandemien.

Dette illustrerer den centrale rolle, som EU's institutioner og agenturer spiller inden for EU-civilbeskyttelsesmekanismen med hensyn til at støtte og supplere medlemsstaternes indsats i krisetider. I sidste ende afhænger beskyttelsen af vores samfund, natur og kulturarv af vores evne til at forebygge og forberede os på fremtidige katastrofer. Civilbeskyttelse fungerer ikke isoleret, men kræver en fælles indsats, nedbrydning af skel og samarbejde som en sammenhængende Union for at styrke vores kollektive modstandsdygtighed og beredskab.

I denne meddelelse skitseres de skiftende behov og udfordringer, som civilbeskyttelseslandskabet i Europa står over for, og der fremsættes anbefalinger med henblik på at øge effektiviteten i hele EU-civilbeskyttelsesmekanismens sammenhængende struktur af forebyggelse, beredskab og indsats inden for katastrofehåndtering.

2. Levering af resultater på trods af udfordringer. Nye trusler i horisonten

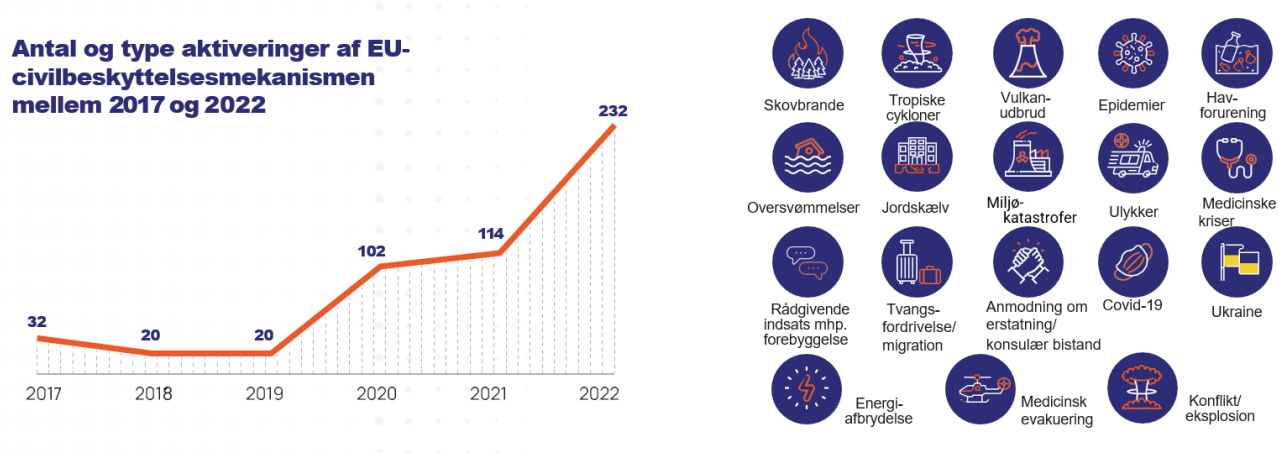
Europas risikobillede udvikler sig dramatisk. I dag står EU over for mange samtidige udfordringer og trusler af varierende karakter og voksende kompleksitet. Stigningen i antallet af konflikter, menneskeskabte katastrofer og naturkatastrofer, herunder ekstreme vejrforhold, og sikkerhedsrisicienes skiftende karakter udfordrer i stigende grad EU's katastroferisikohåndteringsstruktur og EU-civilbeskyttelsesmekanismens evne til at fungere effektivt. Den konstante stigning i antallet af aktiveringer af EU-civilbeskyttelsesmekanismen i de seneste år tyder på, at denne tendens vil fortsætte.

---

[1] Civilbeskyttelse består af nødhjælp, der ydes i de statslige myndigheders regi forud for eller umiddelbart efter en katastrofe i Europa eller på verdensplan.

[2] De 27 medlemsstater og ti tredjelande (Albanien, Bosnien-Hercegovina, Island, Montenegro, Nordmakedonien, Moldova, Norge, Serbien, Tyrkiet og Ukraine) deltager i EU-civilbeskyttelsesmekanismen.

[3] Selv om Ukraines aktivering af mekanismen i 2022 i forbindelse med krigen kun blev talt med én gang, omfatter dette mere end 120 ajourførte anmodninger om bistand.

Diagrammet (til venstre) viser det stigende antal aktiveringer af EU-civilbeskyttelsesmekanismen fra 2017 til 2022. Boblerne (til højre) illustrerer de typer af kriser, som EU-civilbeskyttelsesmekanismen tacklede i samme periode.

Figur 1 — Antal og typer af aktiveringer af EU-civilbeskyttelsesmekanismen

De fem centrale dimensioner, der er skitseret nedenfor, illustrerer dette skiftende risikobillede og viser, hvordan EU-civilbeskyttelsesmekanismen allerede udnytter sin evne til at tilpasse sig og hele sættet af instrumenter til at imødegå risici på tværs af disse dimensioner. De nye risici forventes imidlertid at få en større indvirkning på Europa i fremtiden, hvilket sandsynligvis vil øge forskellene i den måde, hvorpå Europa håndterer risici.

2.1. Navigeringsvanskeligheder: Koordineret reaktion på nye kriser

I forbindelse med evalueringen blev EU-civilbeskyttelsesmekanismens bemærkelsesværdige fleksibilitet med hensyn til at tilpasse sig nye udfordringer understreget[4]. De hurtige justeringer, der er blevet foretaget i EU-lovgivningen for at tage hensyn til GD ECHO's værktøjer, blev nævnt som de vigtigste eksempler på denne fleksibilitet. I den forbindelse blev den betydelige forøgelse af kapaciteten til at opbygge lagre af medicinsk udstyr under rescEU i kølvandet på covid-19-pandemien betragtet som et bemærkelsesværdigt resultat af det store flertal af interessenter[5], både på nationalt plan og EU-plan.

I hele evalueringsperioden stod det klart, at Katastrofeberedskabskoordinationscentret (ERCC) spillede en central koordinerende rolle mellem civilbeskyttelses- og sundhedsmyndigheder samt mellem udenrigsministerierne i medlemsstaterne og de deltagende stater sammen med EU-Udenrigstjenesten og EU-delegationerne. Desuden lettede det sammen med generalsekretariatet koordineringen mellem Europa-Kommissionens direktorater, EU-Udenrigstjenesten og Rådet. Dette tværsektorielle samarbejde viste sig at være afgørende for håndteringen af konsekvenserne af covid-19-pandemien, herunder levering af medicinsk udstyr og logistisk støtte til konsulær bistand til hjemtransport af EU-borgere, der var strandet i tredjelande. I den forbindelse var innovative tilgange og evnen til at tilpasse sig nye situationer vigtige succesfaktorer.

---

4 Flertallet af respondenterne i den undersøgelse, der blev gennemført i samarbejde med medlemsstaternes myndigheder (IFC, uafhængig støtteundersøgelse af EU-civilbeskyttelsesmekanismen 2017-2022).

5 Undersøgelse i samarbejde med medlemsstaternes myndigheder og EU-institutionerne (IFC, uafhængig støtteundersøgelse af EU-civilbeskyttelsesmekanismen 2017-2022).

2.2. Dynamiske udfordringer: Tilpasning af risikokortlægnings- og varslingssystemer

Den særlige fokusgruppe af videnskabsfolk, der bidrager til evalueringen af EU-civilbeskyttelsesmekanismen, indkredsede områder, hvor der kan ske forbedringer for at øge effektiviteten af systemer for tidlig varsling med henblik på at styrke beredskabet på nationalt plan og EU-plan. Systemerne for tidlig varsling kunne navnlig revideres for at:

1. Sikre, at **informationerne er mindre fragmenterede** på tværs af EU's system for tidlig varsling og de nationale varslingssystemer: Flere interessenter fremhævede udfordringen med at håndtere en stor mængde information fra forskellige systemer, hvilket gjorde det vanskeligt hurtigt at foretage ekspertvurderinger i forbindelse med større begivenheder. Desuden kunne systemet for tidlig varsling på EU-plan påvirke de nationale varslingssystemer mere systematisk[6].

2. **Dækning af flere farer**: De farer, der mest effektivt dækkes af systemer til tidlig varsling og overvågning, er naturbrande, oversvømmelser og tørke takket være overvågning i næsten realtid. Overvågningen af oversvømmelser, sundhedskriser og andre menneskeskabte eller antropogene katastrofer kan dog forbedres og gøres mere effektiv[7].

2.3. Hurtig indsats: Mobilisering af ressourcer til alvorlige og grænseoverskridende naturkatastrofer

I sommeren 2023 blev Europa ramt af hedebølger, rekordstore naturbrande og katastrofale oversvømmelser. Disse indtraf ofte samtidig og fulgte et bredere mønster af ekstreme klimaforhold. I juli og august 2023 nåede de globale temperaturer rekordhøje niveauer og oversteg den tærskel på 1,5 °C, der er fastsat i Parisaftalen. Dette er en forsmag på fremtidens potentielle gennemsnitlige vejrforhold om sommeren, hvis der ikke træffes klimaforanstaltninger.

Resultaterne af evalueringen viste, at forudstationeringen af brandmænd i 2021 havde en positiv indvirkning med hensyn til at lette videndelingen mellem brandmænd i regioner, der er berørt af skovbrande. Denne tilgang blev også godt modtaget som et redskab til at øge effektiviteten af indsatsen. I 2021 var brandmænd forudstationeret i Grækenland for at hjælpe med at slukke skovbrande om sommeren, som er højsæson for disse brande. Efter positiv feedback fra medlemsstaterne og de deltagende stater er dette initiativ blevet fornyet, idet 11 medlemsstater forpligtede sig til at sende næsten 450 brandmænd til Frankrig, Grækenland og Portugal som forberedelse til den kommende sæson for skovbrande.

Desuden blevet det understreget i evalueringen, at et stort flertal af interessenter satte pris EU-civilbeskyttelsesmekanismens fleksibilitet og, hvad der er endnu vigtigere, dens evne til hurtigt at tilpasse sig og reagere på nye situationer. Indførelsen af rescEU-reserven blev

---

6 I den forbindelse bemærkede én national myndighed, at der i nogle lande er en bedre tilpasning mellem deres nationale systemer og EU's system for tidlig varsling. Den fremhævede et vigtigt eksempel under de voldsomme oversvømmelser i Tyskland i 2021, hvor tidlig varsling var tilgængelig på europæisk plan, men hvor de lokale og regionale myndigheder var uvidende om systemet og omfanget af de forventede oversvømmelser.

7 Et nyligt eksempel på, hvordan EU-civilbeskyttelsesmekanismen fungerer på dette område, er medfinansieringen af et nyt system for tidlig varsling af alle farer under Letlands statslige brand- og redningstjeneste. De vigtigste resultater af projektet omfattede en gennemførlighedsundersøgelse, der sammenlignede de forskellige løsninger, som teleselskaberne kunne levere, en undersøgelse blandt befolkningen for at forstå, hvor bevidst den lettiske befolkning er om katastrofevarsling, og et udkast til det foreslåede systems arkitektur, herunder den nødvendige infrastruktur og interoperabilitet.

sammen med den hurtige beslutning, der for nylig blev truffet om at øge rescEU-flyflåden, hilst velkommen som et klart udtryk for EU-civilbeskyttelsesmekanismens fleksibilitet og innovationskapacitet, hvis den skal forblive relevant. Den tilpasningsevne, som EU-civilbeskyttelsesmekanismens uddannelsesprogram og EU MODEX har, er også blevet fremhævet og betragtes som bevis på EU-civilbeskyttelsesmekanismens fleksibilitet.

2.4. Nye risici og sikkerhedstrusler, der kræver øget indsatskapacitet

Reaktionen på Ruslands angrebskrig mod Ukraine udløste den hidtil største aktivering af EU-civilbeskyttelsesmekanismen, herunder komplekse logistiske operationer. Den 15. februar 2022 aktiverede Ukraine EU-civilbeskyttelsesmekanismen som forberedelse til en omfattende nødsituation og ajourførte sin oprindelige anmodning løbende. Anmodningerne omfattede bl.a. medicinsk udstyr, fødevarer, artikler til brug i tilflugtsrum, brandslukningsudstyr, IT- og kommunikationsudstyr, udstyr til beskyttelse af kulturarv, NRBC-modforanstaltninger og forsyninger med landbrugsvarer.

ERCC støttede Polen, Rumænien og Slovakiet med at etablere logistikknudepunkter for EU-civilbeskyttelsesmekanismen,[8] hvor den indkommende bistand blev modtaget, samlet og efterfølgende sendt til Ukraine. Som reaktion på det betydelige antal forespørgsler fra private virksomheder efter Kommissionens kampagne "Stand Up for Ukraine" blev der desuden etableret et pilotprojekt i Belgien for at viderekanalisere donationer fra den private sektor under rescEU.

Som reaktion på den stigende efterspørgsel efter lægebehandling har Europa-Kommissionen (DG ECHO and DG SANTE) indført en standardprocedure for medicinsk evakuering (MEDEVAC) af fordrevne personer fra Ukraine. Polen, Moldova, Slovakiet og Ukraine anmodede om støtte til medicinske evakueringsoperationer fra deres respektive lande til andre europæiske lande med tilgængelig hospitalskapacitet.

Desuden har initiativet til opstilling af scenarier[9] til formål at tilvejebringe omfattende dokumentation for yderligere forbedringer inden for rammerne af EU-civilbeskyttelsesmekanismen for at tackle de udfordringer, der forventes i Europas skiftende risikolandskab, herunder kaskadevirkninger af sikkerhedstrusler, som kan føre til øget sandsynlighed for katastrofer med store konsekvenser, tværsektorielle katastrofer og katastrofer, der involverer flere lande. Scenarierne styrker i det væsentlige argumenterne for yderligere ressourcer, tilpasninger af EU-civilbeskyttelsesmekanismens eksisterende funktion i hele beredskabsstyringscyklussen og relaterede ændringer af EU-civilbeskyttelsesmekanismens retlige rammer.

2.5. Beskyttelse af sårbare personer: Tackling af katastrofernes indvirkning på sårbare grupper

Klimarisici påvirker sårbare befolkningsgrupper uforholdsmæssigt hårdt på grund af socioøkonomiske faktorer såsom indkomst, køn, alder, handicap, sundhed og social udstødelse, og de allerede eksisterende ugunstige omstændigheder hæmmer sårbare gruppers evne til at komme sig efter katastrofer yderligere[10]. Kønsbaseret og seksuel vold, hadefuld

---

8 Støtte til finansiering af varer, der viderekanaliseres gennem knudepunkter.

9 Gennemført i henhold til artikel 10, stk. 1, i afgørelse 1313/2013/EU.

10 Europa-Kommissionen, Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Håndtering af klimarisici — beskyttelse af mennesker og velstand, COM(2024) 91 final, <b04a5ed8-83da-4007-9c25-1323ca4f3c92_da (europa.eu)>.

tale og fremmedhad er blevet dokumenteret siden begyndelsen af Ruslands angrebskrig mod Ukraine.

På den baggrund og i forbindelse med Kommissionens henstilling og meddelelse om Unionens mål for katastrofemodstandsdygtighed[11] slog Kommissionen til lyd for systematisk at tage hensyn til de særlige behov hos personer i sårbare situationer, herunder personer med handicap og børn, i de nationale systemer for tidlig varsling.

3. Resultater af evalueringen — EU-civilbeskyttelsesmekanismen fungerer i et skiftende risikobillede

Den nye virkelighed for krisehåndtering, der er beskrevet ovenfor, har givet EU-civilbeskyttelsesmekanismen talrige muligheder for at demonstrere sin effektivitet som et nødinstrument, der yderligere kan styrke den europæiske modstandsdygtighed over for komplekse, langvarige og lejlighedsvist samtidige kriser. De vigtigste resultater af EU-civilbeskyttelsesmekanismens resultater i perioden 2017-2022 understreger denne vurdering.

De vigtigste resultater af EU-civilbeskyttelsesmekanismens resultater fra evalueringen for 2017-2022

1. EU-civilbeskyttelsesmekanismen tilpassede sig skiftende pres og krav og opretholdt en høj indsatsprocent på trods af stigende aktiveringer.
2. EU-civilbeskyttelsesmekanismen har udvist fleksibilitet til at tilpasse sig nye behov på stedet og uforudsete hændelser. Innovative reaktioner på nye dimensioner af kriser var en vigtig succesfaktor.
3. EU-civilbeskyttelsesmekanismen styrkede sine forebyggelses- og beredskabsdimensioner, hvilket øgede omkostningseffektiviteten.
4. EU-civilbeskyttelsesmekanismen bidrog til at forbedre katastrofeberedskabet på nationalt plan og EU-plan.
5. EU-civilbeskyttelsesmekanismen bidrog til at styrke samarbejdet mellem civilbeskyttelsesaktører og ikketraditionelle aktører inden for katastrofehåndtering.
6. EU-civilbeskyttelsesmekanismen bidrog til at øge bevidstheden om katastrofer i civilbeskyttelsessamfundet.
7. Kortlægning af risici gennem oversigten over risici på EU-plan bidrog til at styrke katastrofeforebyggelsen, selv om der fortsat er udfordringer med hensyn til dataenes sammenlignelighed og tilgængelighed.
8. EU-civilbeskyttelsesmekanismen lettede det grænseoverskridende samarbejde mellem EU

Desuden har evalueringen vist, at det skiftende risiko- og trusselsbillede også testede grænserne for EU-civilbeskyttelsesmekanismen. Denne vurdering deles af Det Europæiske Råd for så vidt angår det bredere europæiske krisestyringssystem. I flere rådskonklusioner fra 2023[12] og 2024[13] anerkendes udfordringerne i forbindelse med tværsektorielle og grænseoverskridende kriser og naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer, som yderligere forværres af den forventede stigning i klimarelaterede risici.

[11] Kommissionens henstilling af 8. februar 2023 om Unionens mål for katastrofemodstandsdygtighed (2023/C 56/0), <EUR-Lex — 32023H0215(01) — EN — EUR-Lex (europa.eu)> Europa-Kommissionen, Meddelelse om Den Europæiske Unions mål for katastrofemodstandsdygtighed: sammen om at håndtere fremtidige nødsituationer, COM/2023/61 final, < EUR-Lex — 52023DC0061 — DA — EUR-Lex (europa.eu)>.

[12] Det Europæiske Råds møde den 29.-30. juni 2023 og den 26.-27. oktober 2023.

[13] Det Europæiske Råds møde den 21.-22. marts 2024.

Overordnet set lægges der vægt på at styrke den europæiske modstandsdygtighed på strategiske områder gennem en tilgang til beredskab og indsats, der omfatter alle farer, ved at anvende relevante mekanismer, herunder EU-civilbeskyttelsesmekanismen. Desuden afhænger evnen til at opretholde samfundsmæssige funktioner af, at medlemsstaterne systematisk integrerer tilgangen med alle farer i alle relevante politikker og dermed sikrer modstandsdygtighed gennem design[14]. Den første forsvarslinje inden for risikostyring ligger i politikker, der kan mindske sårbarheder og begrænse menneskelig eksponering[15]. På den baggrund er klimatilpasnings- og afbødningsindsatsen afgørende for at styrke EU's modstandsdygtighed og kriseberedskabskapacitet. I betragtning af ovennævnte politiske styring er det blevet et centralt anliggende at sikre en bæredygtig drift af EU-civilbeskyttelsesmekanismens eksisterende beredskabsstyringsmodel. Samtidig er der et anerkendt behov for yderligere at udstyre EU-civilbeskyttelsesmekanismen, så den bliver i stand til at tackle nye farer og risici inden for en mere inklusiv tilgang, der omfatter alle farer, i Europas bredere krisestyringsarkitektur.

På samme måde konkluderede den uafhængige videnskabelige rådgivning om strategisk krisestyring i EU fra gruppen af ledende videnskabelige rådgivere for EU[16] , at effektiv krisestyring indebærer en styrkelse af EU's forvaltning, forbedring af infrastrukturens modstandsdygtighed, optimering af finansielle ressourcer, fremme af samfundsmæssigt samarbejde og sikring af tilgængelige data med henblik på effektiv kommunikation.

Strategisk krisestyring i EU: Forbedring af EU's kriseforebyggelse, -beredskab, -indsats og -modstandsdygtighed

Den uafhængige videnskabelige rådgivning om strategisk krisestyring i EU fra gruppen af ledende videnskabelige rådgivere for kommissærkollegiet, viser, at EU bør gøre følgende:

1. Udvikle en køreplan for at skabe synergier mellem eksisterende lovgivning og instrumenter
2. Reagere på kaskadevirkninger og grænseoverskridende kriser ved at styrke den europæiske styring af strategisk krisestyring
3. Gøre kritisk infrastruktur mere modstandsdygtig over for kaskadevirkninger
4. Sikre, at EU's eksisterende finansielle instrumenter og ressourcer er mere skalerbare, hurtigt kan tages i anvendelse og er mere effektive
5. Arbejde tæt sammen med samfundet for at håndtere kriser effektivt og
6. Tilvejebringe interoperable data af høj kvalitet og lette formidlingen af oplysninger med henblik på krisestyring.

Ud over det anerkendte behov for at styrke den europæiske modstandsdygtighed over for chok på politisk plan mener ni ud af ti europæere, at det er vigtigt, at EU bistår med at koordinere indsatsen over for katastrofer i EU og andre lande[17]. Desuden mener 94 % af de

[14] Strukturelle beslutninger f.eks. om fysisk planlægning, bør tage hensyn til alle relevante risici og godkendes af de nationale myndigheder, der er ansvarlige for kritiske infrastrukturers og enheders modstandsdygtighed.

[15] COM(2024) 91 final.

[16] Europa-Kommissionen, Generaldirektoratet for Forskning og Innovation, *Strategic crisis management in the EU — Improving EU crisis prevention, preparedness, response and resilience*, Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2022 <https://data.europa.eu/doi/10.2777/517560>.

[17] Europa-Kommissionen, Civilbeskyttelse — Eurobarometer (februar 2024), 2977 / SP541, <EU's civilbeskyttelse — februar 2024 — Eurobarometerundersøgelse (europa.eu)>.

europæiske borgere, at når en katastrofe indtræffer i et EU-land, der er for overvældende til, at landet kan håndtere den alene, bør andre EU-lande yde bistand.

4. Fokus på fremtiden — Man skal lære af fortiden for at styrke EU's evne til at imødegå kriser

Skader som følge af katastrofer stiger massivt, mens den samlede kapacitet til at absorbere og komme på fode igen efter sådanne chok er begrænset. Derfor står EU over for en udfordring med at sikre, at den europæiske tilgang til krisestyring er "fremtidssikret". Dette kræver en stærk EU-civilbeskyttelsesmekanisme, der kan tilpasse sig det konstant skiftende risikolandskab. Som reaktion herpå har Kommissionen udarbejdet fem strategiske anbefalinger.

Anbefaling 1: Styrkelse af EU-civilbeskyttelsesmekanismens operationelle indsatskapacitet

I sidste ende afhænger EU-civilbeskyttelsesmekanismens succes af medlemsstaternes kapacitet. Dette grundlag skal styrkes yderligere og samtidig fremme et tættere engagement inden for både Den Europæiske Civilbeskyttelsespulje og rescEU. Det er af afgørende betydning at ruste både Den Europæiske Civilbeskyttelsespulje og rescEU til effektivt at imødegå de grænseoverskridende og omfattende risici i fremtiden.

EU-civilbeskyttelsesmekanismens kapacitet bør styrkes på basis af de mangler, der er indkredset gennem en fælles scenarieanalyse og en omfattende vurdering af behovene på europæisk plan, samtidig med at sammenhængen mellem civilbeskyttelse og sikkerhed og dens fremtidige behov for interoperabilitet betragtes som vigtige strategiske retningslinjer fremadrettet. I sektorer, hvor der er konstateret fælles behov og risici, er en yderligere udvidelse af rescEU det mest omkostningseffektive alternativ og et dynamisk udtryk for europæisk solidaritet og af EU's forpligtelser inden for kollektiv modstandsdygtighed og indsats.

Desuden skal EU-civilbeskyttelsesmekanismen løbende kunne tilpasse sig nye teknologier og spille en ledende rolle i forbindelse med udvikling og fremme af effektive værktøjer og instrumenter i katastrofeberedskabet.

Anbefaling 2 — Styrkelse af EU's forebyggelse og beredskab gennem tværsektoriel koordinering, en tilgang, der omfatter alle farer, og et stærkt katastrofeberedskabskoordinationscenter

Det er bydende nødvendigt, at alle relevante interessenter inddrages aktivt i alle faser af katastrofeforebyggelse, -beredskab og -indsats som led i en tilgang, der omfatter hele samfundet og alle farer. ERCC har bevist sin evne til at arbejde tæt sammen med forskellige tjenester i komplekse nødsituationer og kriser (navnlig på områder som CBRN, civil-militære relationer, cyberangreb, hybridtjenester, sundhed, logistisk støtte til konsulær bistand og klimaændringer). Det vil ikke være hensigtsmæssigt at foretage en opdeling i yderligere sektorspecifikke beredskabsstrukturer med henblik på at håndtere komplekse scenarier, og det bør derfor undgås. En styrkelse af ERCC som Kommissionens tværsektorielle knudepunkt i krisesituationer vil samle sektorspecifik ekspertise fra forskellige politikområder og sikre omfattende operationel sammenhæng og effektivitet inden for et bedre integreret EU-kriseberedskabssystem.

Det er derfor vigtigt at sikre, at alle processer på EU-plan og nationalt plan tilpasses[18] for at sikre indbygget modstandsdygtighed. Forebyggelsessøjlen i EU-civilbeskyttelsesmekanismen skal koordineres bedre med andre EU-politikker og -programmer, der har kapacitet til at påvirke samfundets modstandsdygtighed.

Desuden kræver håndtering af civile katastrofer med sikkerheds- eller forsvarskomponenter systematisk koordinering mellem civile myndigheder og sikkerheds- og forsvarsmyndigheder i alle faser af katastrofehåndteringen. Civilt og militært beredskab bør supplere hinanden og inddrage hele samfundet. ERCC bør intensivere sit samarbejde med NATO, EU-Udenrigstjenesten og FN (OCHA — Kontoret for Koordination af Humanitære Anliggender) for at fremme en gnidningsløs indsats i klimarelaterede nødsituationer eller konfliktscenarier. Det samme gælder dialogen med udvalgte internationale organisationer og lande, som råder over specialiseret viden og kapacitet, der er afgørende for håndteringen af større katastrofer.

Desuden bør indsatsen intensiveres for at øge den private sektors inddragelse på EU-plan i specialiserede civilbeskyttelsesopgaver i forbindelse med forebyggelse, beredskab og indsats. Dette indebærer, at der etableres ordninger for strategisk samarbejde med relevante private enheder inden for et klart defineret anvendelsesområde.

Anbefaling 3 — Strømlining af deling af viden og ekspertise om risikoafdækning og tidlig varsling

Katastrofer på EU-plan samt grænseoverskridende, multinationale og tværsektorielle katastrofer skal indtage en mere fremtrædende plads i de relevante europæiske og nationale risikovurderinger. Dette kan opnås ved at udvide analysen af de underliggende årsager til risici og nye trusler, udnytte eksisterende ressourcer på tværs af sektorer på både EU-plan og nationalt plan og anvende den viden og ekspertise, der er til rådighed fra tredjeparter. Dette kunne afspejles i en mere omfattende EU-oversigt over risici, der bygger bro mellem alle sektorer[19].

Desuden bør der finde en øget videndeling sted mellem de nationale civilbeskyttelsesmyndigheder, navnlig om højt specialiseret ekspertise i forbindelse med katastrofer med store konsekvenser, som der kun er ringe sandsynlighed for vil indtræffe. Det er derfor vigtigt at styrke informationsudvekslingen og interoperabiliteten mellem systemer for tidlig varsling på tværs af medlemsstaterne med en tilgang, der omfatter alle farer. EU-civilbeskyttelsesmekanismen/ECRR har gode forudsætninger for at koordinere denne indsats.

Desuden kræver en fleksibel og omfattende europæisk katastrofehåndteringsstruktur en mere systematisk udveksling af viden på alle niveauer. EU-civilbeskyttelsesmekanismen bør styrkes yderligere for at skabe forbindelse mellem videnskabelige institutioner og medlemsstaterne og stille videnskabelig viden til rådighed for alle relevante interessenter.

Kommissionens rolle i katastrofe- og krisekommunikationsindsatsen bør integreres fuldt ud på tværs af tjenester for at skabe merværdi for medlemsstaterne og de europæiske borgere.

---

18 Herunder ved at gøre brug af instrumentet for teknisk støtte og Europa-Kommissionens Horisont Europa-program.

19 Copernicus-Beredskabsstyringstjenestens rolle på EU-plan og nationalt plan bør styrkes. Når den nye Galileo-satellittjeneste for tidlig varsling er blevet lanceret, vil den udgøre et vigtigt supplement til de eksisterende systemer for tidlig varsling.

Anbefaling 4 — Overvejelser om og tackling af sårbare gruppers behov i de eksisterende forebyggelses-, beredskabs- og indsatsordninger

Nylige hændelser som f.eks. oversvømmelser, skovbrande og Ruslands angrebskrig mod Ukraine har vist, at sårbare grupper rammes uforholdsmæssigt hårdt under større katastrofer. Det er af afgørende betydning at tage større hensyn til og imødekomme behovene hos disse sårbare grupper, navnlig personer med handicap, ældre og marginaliserede befolkningsgrupper, inden for rammerne af de eksisterende forebyggelses-, beredskabs- og indsatsordninger.

Dette kan opnås gennem forskellige foranstaltninger, herunder tilpassede systemer for tidlig varsling og varslingsmekanismer, idet det sikrer at advarselsmeldinger er tilgængelige, klare og anvendelige og gives på flere sprog for at nå ud til alle befolkningsgrupper, at der gennemføres skræddersyede beredskabs- og indsatsforanstaltninger, at sårbare grupper systematisk integreres i risikovurderinger, og at deres repræsentation i planlægningen af katastroferisikostyring styrkes.

Anbefaling 5 — Styrkelse af budgettet og øget synergi og integration i relevante EU-instrumenter for at sikre langsigtet europæisk katastrofehåndtering på tværs af sektorer og grænser

Det er af afgørende betydning at sikre, at EU's investeringer under EU-civilbeskyttelsesmekanismen er effektive og fokuserer på bæredygtighed for at opnå langsigtede positive virkninger for den europæiske modstandsdygtighed og de europæiske borgeres liv. Desuden er en styrkelse af budgettet afgørende, når investeringer på europæisk plan viser sig at være omkostningseffektive og skabe merværdi.

Desuden skal EU's katastroferisikostyring integreres i alle relevante EU-finansieringsinstrumenter. I betragtning af den stigende risiko for katastrofer og dens indvirkning på den økonomiske, sociale og miljømæssige udvikling i EU er det vigtigt at sikre, at katastroferisikostyring integreres som en investeringsprioritet i alle relevante EU-finansieringsprogrammer. Hver euro, der gives ud på dette område, sparer betydelige beløb i omkostninger til indsatsforanstaltninger, navnlig i forbindelse med naturbrande (ca. 2 mia. EUR om året).

For at supplere den eksisterende ramme kræver EU-civilbeskyttelsesmekanismen desuden større fleksibilitet til at tilpasse sine indsats- og finansieringsordninger for at imødekomme de ekstraordinære behov i komplekse eller langvarige krisescenarier, eventuelt gennem specifikke nødfinansieringsmekanismer. Civilbeskyttelsesmyndighederne, medlemsstaterne og Kommissionen vil drage fordel af forenklede medfinansieringssatser og mere fleksible direkte udbudsprocedurer. Disse foranstaltninger vil i sidste ende øge EU-civilbeskyttelsesmekanismens smidighed og evne til rettidigt at yde en skræddersyet indsats i tilfælde af kriser.

5. Konklusion

For at tackle Europas nye virkelighed er tiden nu inde til, at Kommissionen videreudvikler en integreret krisestyringstilgang, der kan samle alle relevante tjenestegrene i Kommissionen om at arbejde på en koordineret måde og effektivt støtte og supplere medlemsstaternes bestræbelser i hele den sammenhængende struktur af forebyggelse, beredskab og indsats.

Denne forbedrede tilgang bør derfor fremme forebyggelsen, styrke beredskabet og lette en hurtig og effektiv reaktion på katastrofer både på medlemsstatsplan og EU-plan.

På kommissionsniveau er der behov for en horisontal tilgang for at forbedre sammenhængen, undgå dobbeltarbejde og overlapning, samtidig med at potentielle synergier udnyttes. Katastrofeberedskabskoordinationscentret er det naturlige og mest kompetente koordineringsorgan til at forstå, analysere, koordinere og mobilisere tiltag på tværs af alle relevante sektorer og dimensioner af katastrofehåndtering. En opsplitning i en lang række instrumenter på tværs af forskellige tjenester vil føre til ineffektivitet og potentiel overlapning og dermed hæmme den integrerede, modstandsdygtige og effektive europæiske krisestyring, som de europæiske borgere forventer.

For at tackle de vigtigste udfordringer for krisestyring i løbet af det næste årti, nemlig klimaændringer og nye sikkerhedstrusler, skal Kommissionen og medlemsstaterne desuden øge deres strategiske beredskab i tæt samarbejde med deres vigtigste interessenter og partnere. En styrkelse af rescEU, som er det mest effektive redskab på EU-plan, ville øge Unionens modstandsdygtighed over for trusler, der kan påvirke det europæiske samfunds grundlæggende struktur.